

площі Берездівська громада займає перше місце. Ганнопільська громада зайняла другу позицію, за показниками має невелику різницю з громадою 1, але є над чим працювати та розвиватися. Площу громада має найбільшу, тому цю перевагу можна використати у перспективі. Найменшу кількість балів набрала Крупецька територіальна громада, причиною цього перш за все є те, що до її складу входять тільки 2 сільські ради та те, що вона нещодавно утворилася. Та на мою думку, громада, яка має у складі таку малу кількість сільських рад не може стати перспективною у майбутньому. Щоб з неї була потужна конкурентноспроможна громада до її складу потрібно приєднати ще й суміжні сільські ради, які на даний момент не визначилися.

Для подальшого ефективного функціонування територіальних громад Славутського району потрібно докласти чимало зусиль для організації їх життєдіяльності: розробити і реалізувати програму будівництва і модернізації доріг; розробити і реалізувати програми утилізації сміття; розробити проекти будівництва водопровідно-каналізаційних мереж; опрацювати проекти, що стосуються забезпечення вуличного освітлення; заохочення мешканців до започаткування альтернативної діяльності, аніж типова землеробська.

Також потрібно знайти шляхи до вирішення питання завершення адміністративної реформи на території району з врахуванням потреби якомога рівноціннішого поділу на громади із врахуванням комплексу досліджуваних параметрів.

Джерела інформації:

1. Батанов О. В. Територіальна громада – первинний суб'єкт муніципальної влади в Україні: поняття та ознаки [Електронний ресурс] / О. В. Батанов // Вісник Центральної виборчої комісії. – 2008. №2 (12). – С. 51-57. – Режим доступу: http://www.cvk.gov.ua/visnyk/pdf/2008_2/vasnik_st_13.pdf.
2. Децентралізація: державний сайт України. – Режим доступу : <http://decentralization.gov.ua/>
3. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 13, ст.91). 2015. – Режим доступу : <https://zakonodavstvo.com/ukrajiny-zakony/zakon-ukrajini-pro-dobrovilne-obednannya.html>
4. Залуцький І. Р. Основи сталого розвитку територіальної громади : [навчальний посібник] / І. Р. Залуцький, Р. А. Брусак, Б. М. Шевчук та ін. – К. : НАДУ, 2008.
5. Gromada.info : Портал об'єднаних громад України . – Режим доступу : <https://gromada.info/novini/>

Ратинська Н. студентка 5 курсу Мг – 1 групи наук. керівник – Садовник О.П., к.г.н., доц.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ

Метою роботи є дослідження сучасних проблем розвитку рекреаційно-туристичного комплексу Тернопільського району.

Тернопільський район на відміну від інших районів Тернопільської області не має настільки розвинутого рекреаційно – туристичного комплексу. Проте, розміщення обласного центру значною мірою компенсує недостатній розвиток рекреаційно – туристичних послуг району і зосереджує в собі багато закладів відпочинку і розваг, що значною мірою приваблює туристів як в місто так і в район та відбивається на розвитку ринку туристичних послуг району.

Дослідження доводять, що розвитку ринку туристичних послуг району перешкоджають такі фактори:

- ✓ недостатній розвиток туристичної інфраструктури, зокрема, реконструкція та будівництво закладів розміщення туристів різних стандартів (готелів, мотелів, кемпінгів);
- ✓ відсутність індустрії відпочинку та розваг (за винятком м. Тернополя);
- ✓ не облаштовані місця короткочасного відпочинку туристів, незадовільний стан доріг, відсутність під'їздів до багатьох популярних туристичних об'єктів;
- ✓ незадовільний стан більшості пам'яток культурної спадщини, не розроблені дієві програми їх збереження та пристосування для потреб туристів;

- ✓ недостатня забезпеченість туристичної галузі висококваліфікованими спеціалістами, неефективна діяльність відповідних структур щодо забезпечення екологічної безпеки територій для розвитку рекреаційного бізнесу;
- ✓ відсутність ефективної регіональної політики в галузі туризму;
- ✓ низька якість туристичних послуг;
- ✓ малі інвестиції у розвитку матеріальної бази туризму;
- ✓ неефективність використання туристичних ресурсів;
- ✓ відсутність інноваційних проектів з питань розвитку перспективних напрямів туризму, галузевої статистики, туристичного іміджу регіону;
- ✓ недостатня забезпеченість туристичної галузі висококваліфікованими працівниками тощо.

✓ відсутність системного рекламного та інформаційного забезпечення, а також лобіювання потреб області на державному рівні. На заваді стоїть відсутність повноцінної регіональної політики розвитку туризму. Вкрай недостатньо використовується потенціал розвитку туризму в сільській місцевості як одного із чинників зменшення безробіття в селах.

Зважаючи на те, що розвитку багатьох видів туризму перешкоджає недостатньо розвинена та не якісна інфраструктура по районі (обмаль готелів й санаторно-курортних закладів, відсутність структурних підрозділів сфери сервісу при установах розміщення туристів зокрема автостоянок, хімчисток, перукарень тощо, мало закладів відпочинку та дозвілля тощо), туристи користуються в районі популярністю обласного центру – м.Тернопіль.

Так, Тернопільський район має хоч і недостатньо розвинутий рекреаційно-туристичний комплекс, але є багатим на різноманітні природні, культурно-пізнавальні туристичні об'єкти. З цього у Тернопільському районі можна виділити: спочатку фестивальний туризм, який у місті Тернополі чітко виділяється та завдяки якому, можна сказати приходить найбільший приплив туристів як зі всіх куточків України так і з інших країн Європи, також культурно-пізнавальний туризм, екотуризм, сільський.[7].

Тернопільський район має великий культурно – пізнавальний потенціал для розвитку туризму. Багато архітектурних пам'яток про які не те, що жителі сусідніх областей не знають, а й самі тернопільські жителі не здогадуються. Великими прикладами є:

- ✓ **сакральні пам'ятки** - мурований костел в селі Байківці, римокатолицька каплиця у селі Велика Березовиця, та церква святого Миколая у селі Біла [2], Настасівський костел 1729 р., [6];

- ✓ **музеї** - меморіальний музей Соломії Крушельницької;

- ✓ **садово – паркові пам'ятки** - Плотицький парк і палац Коритовичів, який нині є комунальною установою Тернопільської обласної ради [«Тернопільський обласний клінічний онкологічний диспансер» \[8\]](#).

Такий вид туризму як екотуризм розвивається у Тернопільському районі. Серед пам'яток природи можна виділити:

- ✓ **заказники** - Довжанський ботанічний заказник місцевого значення, [Серетський гідрологічний заказник та Чистилівський орнітологічний заказник](#) (обидва — загальнодержавного значення).

- ✓ **інші гідрологічні пам'ятки** - джерело в селі Острів, що має науково-пізнавальну, історико-культурну та естетичну цінність, У селі Миролюбівка є гідрологічні пам'ятки природи місцевого значення—Миролюбівське джерело. Під охороною — джерело питної води, цінне у науково-пізнавальному та естетичному значеннях.та [озеро Безодня \[1\]](#).

В селі Дичків є гідрологічна пам'ятка природи [«Дичківське джерело» \[4\]](#). А також комплексна пам'ятка природи місцевого значення [відслонення сармату поблизу села Буцнів \[5\]](#). Чимала кількість дрібних озер та річок в околицях сіл Дубівці, Стегниківці, Курники. Вони неглибокі, по краях зарослі болотною рослинністю є сприятливими для багатого різновиддя рибних запасів, що манять риболовів-любителів [3].

Розвиток сільського туризму лише набирає обертів. Але “зелені” садиби уже дають непоганий дохід, переконують їхні власники. І радять іншим приймати туристів.

Зупинитися у “зеленій” садибі на Тернопіллі можуть усі охочі, які цікавляться історією рідного краю, або ті, хто мріє відпочити на природі. Адже традиційно сільські садиби створюють у місцях з хорошою екологією, мальовничими краєвидами. До того ж, вони переважно розташовані поблизу архітектурних, релігійних та історичних пам’яток.

Наприклад, “Садиба” у Малому Ходачкові — у мальовничих місцях поблизу Скалата. У цьому містечку є замок та оборонні вежі XVII ст. Неподалік — гори Товтри та заповідник “Медобори”. Зовсім неподалік — джерело Святої Анни.

В Великих Гаях працює садиба зеленого туризму “Лісова”.

Українці бачать Тернопіль, як місто фестивалів. А це і не дивно, адже щороку у місті проводиться безліч фестивалів, це і різноманітні місцеві та міжнародні пісенні фестивалі, фестиваль вуличної їжі Вуличний ринок, а також відомий на всю Україну рок-фестиваль Файне-місто в Тернопільському аеропорту, який кожного року збирає все більше гостей. У ньому беруть участь щороку близько 70 колективів із України, Росії, Білорусі, Грузії, Австрії, Швеції, Австралії, Польщі.

Потенціал Тернопільщини та Тернопільського району, зокрема, потребує особливого креативного підходу. У нас немає жодного нагляду за станом старих будівель та їх реставрацією. Інколи таке зроблять, що краще б не реставрували. Адже у такий спосіб лише зіпсували пам’ятку. Тернопільський район інфраструктурно не готовий до туристів. Ні дороги, ні громадський транспорт, ні автовокзали. Щоб розвивати рекреаційний комплекс в Тернопільському районі, потрібно ще дуже багато працювати, і що найголовніше — хотіти змінюватися, шукати нові підходи та креативні рішення [7].

Джерела інформації:

1. Лютинець С., Уніят В. Село Миролюбівка // *Тернопільський енциклопедичний словник* : у 4 т. / редкол.: *Г. Яворський* та ін. — Тернопіль : Видавничо-поліграфічний комбінат «Збруч», 2004. — Т. 1 : А — Й. — 255 с.
2. *В. Уніят*. Біла. // *Тернопільський енциклопедичний словник* : у 4 т. / редкол.: *Г. Яворський* та ін. — Тернопіль : Видавничо-поліграфічний комбінат «Збруч», 2004. — Т. 1 : А — Й. — 125-126 с.
3. Романюк І. Кізлик Олександр Данилович. // *Українські бібліографи*. — К., 2008. — Вип. 1. — С. 175-176.
4. Тихоступ Ждан. З Дичковом у серці. Літературно-історичний нарис. — Тернопіль : ТОВ «Новий колір» 2011. — 232 с.
5. Віктор Уніят. Довжанка // *Тернопільський енциклопедичний словник* : у 4 т. / редкол.: *Г. Яворський* та ін. — Тернопіль : Видавничо-поліграфічний комбінат «Збруч», 2004. — Т. 1 : А — 510-515 с.
6. Баран Є. Нариси з історії села Настасів // Тернопіль: Джура, 2014. — 120 с.
7. Тернопільський туризм: як є насправді. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://poqlyad.te.ua/ternopil-vidhuku/ternopilskuj-turizm-yak-ye-naspravdi.html>
8. Невідома Тернопільщина. Замки Тернопілля. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ternopillya.livejournal.com/41187.html>

Смеречинський Ю. студент мГ-1 групи
наук. керівник –Заставецька Л.Б., д.г.н., проф.

ГЕОГРАФІЯ СОЦІАЛЬНОГО НЕБЛАГОПОЛУЧЧЯ

Метою роботи є встановлення послідовності зародження науки та її розвитку, а також визначення основних постулатів та критичних настроїв, щодо розвитку та вирішення поставлених перед наукою проблем.

Yurii Smerchinsky. Geography of social disease. The purpose of the work is to establish the sequence of the birth of science and its development, as well as to identify the main postulates and critical sentiments regarding the development and solving of problems faced by science.

Географія соціального неблагополуччя котру в закордонних джерелах називають радикальною, або критичною географією є теоретично обґрунтованою географічною наукою, яка прагне до соціальної справедливості, звільнення, та лівої